

KESKI-UUDENMAAN MAAKUNTAMUSEON – HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON LAUSUNTO HELSINKI GARDEN -HANKETTA KOSKEVASTA ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMASTA

Keski-Uudenmaan maakuntamuseo – Helsingin kaupunginmuseo tarkastelee kaavahanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt antaa seuraavan lausunnon.

Esillä oleva asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma liittyy Helsinki Garden –nimellä kulkevaan hankkeeseen. Taka-Töölöön, Nordenskiöldinkadun eteläpuolelle Helsingin jäähallin viereen suunnitellaan yksityistä urheilu- ja tapahtuma-areenaa. Tämän lisäksi alueelle suunnitellaan hotelli-, liikunta- ja vapaa-ajantiloja, toimisto- ja liiketiloja sekä asumista. Suunnittelualueeseen kuuluu myös Helsingin jäähalli, jonka osalta selvitetään sen muuttamista pienemmäksi monitoimialueeksi ja liikunta- sekä liiketiloiksi ja näiden tilojen yhdistämistä uudisrakennuksen tiloihin. Hankkeelle on tehty suunnittelualuevaraus ja hankkeen viitesuunnitelmassa maanpäällistä kerrosalaa on esitetty 75000 m² ja maanalaisten tilojen laajuus on 180000 br-m², jonka lisäksi esitetään maanalaista noin 700 auton pysäköintilaitosta.

Hanketta varten järjestettiin 20.10.-20.12.2016 arkkitehtuurikutsukilpailu, jonka tarkoituksena oli löytää arvokkaalle rakennuspaikalle arkkitehtuuriltaan ja kaupunkikuvalliselta sovitukseltaan korkeatasoinen ja kiinnostava kokonaissuunnitelma asemakaavoituksen ja toteutuksen pohjaksi. Voittajaksi valittiin ehdotus nimeltään Skrinnari, jonka tekijä oli Arkkitehtuuritoimisto B & M Oy. Arvostelupöytäkirjan mukaan voittanutta ehdotusta pidettiin tarpeettoman massiivisena ja juryn arvion mukaan kerrosalaa voitaisiin jatkokehittelyssä vähentää.

Alueen kaavatilanne

Uudenmaan maakuntakaavassa suunnittelualue on merkitty viheralueeksi osana Töölönlahti – Keskuspuisto –akselia. Voimassa olevassa yleiskaava 2002:ssa alue on merkitty kaupunkipuistoksi ja Pohjoisen Stadiontien ja Olympiastadionin itä- ja eteläpuoliset alueet on merkitty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja mai-

Postiosoite

Käyntiosoite

Puhelin

Faksi

Tilinumero

Y-tunnus

PL 4300

0201256-6

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmuseo/>

semahistorian kannalta merkittäväksi alueeksi, jota on kehitettävä siten, että alueen arvot säilyvät. Helsingin uudessa yleiskaavassa suunnittelualue on suurelta osin virkistys- ja viheraluetta, joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen. Alue on myös osa Keskuspuiston vihersormea. Yleiskaavan teemakartan mukaan vihersormet muodostavat rungon ekologiselle verkostolle, ja alueet ovat monipuolisia virkistys- ja ulkoilualueita, joilla on merkittäviä luonto-, kulttuuri- ja maisema-arvoja. Lisäksi tällä kohtaa on merkintä metsäverkosto, jonka hoidossa ja kehittämisessä otetaan huomioon luonnonsuojeluarvot, luonnon monimuotoisuus, ekologinen kytkeytyneisyys, kulttuuriympäristöjen ja maiseman arvot sekä virkistyskäytön tarpeet. Jäähallin ja sen koillispuolen pysäköintialueen kohdalla on merkintä kantakaupunki, jonka moninaiisiin toimintoihin kuuluvat myös puistot. Alue rajautuu Olympiastadionin, Uimastadionin ja Kisahallin muodostamaan valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön Olympiarakennukset (RKY 2009). Myös aivan suunnittelualueen tuntumassa sijaitseva Taka-Töölön kerrostaloalue on samoin arvotettu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi ympäristöksi. Kaupunkisuunnittelulautakunta vahvisti 29.4.2014 Eläintarhan alueelle maankäytön periaatteet. Periaatteiden yleisenä tavoitteena on, että aluetta kehitetään virkistys-, urheilun, matkailun ja kulttuurin alueena sen suunnitteluhistoriallisia ja maisemallisia arvoja kunnioittaen sekä siten, että se muodostaa luontevan nivelen Töölönlahden kulttuuripuiston ja Nordenskiöldinkadun pohjoispuolelta alkavan Keskuspuiston virkistysmetsäjakson välille. Eläintarhan asema osana Helsingin keskeistä vihersormea, Keskuspuistoa ja Töölönlahden kokonaisuutta turvataan.

Keski-Uudenmaan maakuntamuseon - Helsingin kaupunginmuseon lausunto

Suunnittelualueen historia osana Eläintarhan urheilupuistoa ulottuu jo yli sadan vuoden taa. Samoin alue on keskeinen osa vuonna 1914 perustettua Keskuspuistoa, jonka kantavana ajatuksena oli tukea asukkaiden terveyttä ja toimia kaupungin rakenteellisena jäsentäjänä ja virheinä keuhkoina. Maisemallisesti suunnittelualue sijoittuukin vielä säilyneiden Keskuspuiston metsäisten kallioselänteiden ja jäähallin väliseen avoimeen laaksotilaan, jonka yli avautuu merkittäviä näkymiä, joissa Olympiastadion ja sen torni nousevat Helsingin vehreän maiseman ylle. Suunnittelualue on kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti ainutlaatuisia aluetta, jonka kehittämisessä tulee lähtökohtana olla alueen historia ja puistomainen ympäristö.

Postiosoite

Käyntiosoite

Puhelin

Faksi

Tilinumero

Y-tunnus

PL 4300

0201256-6

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmuseo/>

Helsinki Garden -hankkeeseen sisältyvä urheilutoiminta on sinänsä alueen ominaisuuteen ja urheilupuiston historian mukaista, mutta mitoitukseltaan paikkaan sopimatonta. Helsingin jäähallin kulttuurihistorialliset arvot maamme toisena jäähallina ja lukuisien erilaisten tapahtumien areenana ovat kiistattomat. Jäähallin säilyminen tulee siten varmistaa riittävin suojelumääräyksin ja sen käyttö tulee sovittaa rakennukseen niin, että rakennuksen arkkitehtuurin keskeiset ominaispiirteet saadaan säilymään. Uusi suuri jäääreena esitetään sijoitettavaksi maan alle. Hankkeeseen on liitetty uuden yleiskaavan mukaisia, mutta paikan historiaan ja luonteeseen kuulumattomia toimintoja kuten asumista, toimisto- ja liiketilaa, jotka sijoitettaisiin uudisrakennukseen vanhan jäähallin koillispuolelle. Hankkeen maanalaiset tilavaraukset ovat valtavat ja laajalle ulottuvat, mutta myös maanpäälle esitetty rakentaminen on mittakaavaltaan nujertava ja Olympiastadionin kanssa kilpaileva. Osittain vanhan jäähallin eteen sijoittuva, Pohjoisen Stadiontien puolivälin yli jatkuva muurimainen rakennusmassa kohoaisi osin yli 58 metriin Olympiastadionin tornin ollessa 72 metriä. Korkeana, lähes umpinaisena muurina levittäytyvä rakennusmassa sulkisi ja hämärtäisi Helsingin kaupunkikuvan kannalta keskeisiä näkymiä, joissa Helsingin ikoninen maamerkki Olympiastadion torneineen piirtyy taivasta vasten. Rakennuksen seiniin esitetyt aukot eivät näitä näkymiä korvaa. Myös nykyisellään vehreän puuston ja kallioselänteen välissä kulkevan, Olympiastadionille johtavan Pohjoisen Stadiontien luonne muuttuisi olennaisesti korkean rakennusmassan noustessa aivan kiinni tien länsireunaan. Tie on yksi alueen vanhimmista, Töölönpuiston rajauksena toiminut tielinjaus. Pohjoisen Stadiontien itäpuolisen kallioselänteen alle esitetty suuri paikoitushalli edellyttäisi väistämättä kookkaita rakennelmia myös kallioselänteellä, mikä olisi täysin alueen rakentamattoman ominaisuuteen vastaista. Tämä metsäinen selänne on osa Keskuspuiston virkistysmetsien ketjua, eikä sinne tule rakentaa. Uutta vehreyttä suunnitelmiin on pyritty tuomaan uudisrakennuksen keskelle esitetyllä pihalla, joka rakennusmassojen väliin jäävänä on kuitenkin luonteeltaan väistämättä yksityinen, ei kaikille avoin puistoalue. Pihakannen päälle rakennettu viheralue ei korvaa luonnonympäristöä.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009), joihin nyt esillä oleva suunnittelualue rajautuu, edustavat maamme kehitysvaiheita ja ovat historian kuvastajia. Näiden alueiden maankäytön suunnittelussa kyse on perinteen säilyttämisestä ja alueiden kehittämisestä niiden ominaisuutta ja erityispiirteitä

Postiosoite

Käyntiosoite

Puhelin

Faksi

Tilinumero

Y-tunnus

PL 4300

0201256-6

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmuseo/>

Keski-Uudenmaan maakuntamuseo

Anne Salminen, Johanna Björkman

20.2.2018

vahvistavalla ja niihin sopeutuvalla tavalla niin, ettei alueilla tapahdu muutoksia tai rakentamista, joka on olennaisesti ristiriidassa niiden kulttuuriympäristöarvojen kanssa. Keski-Uudenmaan maakuntamuseo – Helsingin kaupunginmuseo katsoo, että esillä olevan Helsinki Garden -hankkeen kaupunkikuvalliset, maisemalliset ja toiminnalliset vaikutukset ulottuisivat väistämättä myös valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen ympäristöjen alueelle ollen vahvasti ristiriidassa edellä mainittujen tavoitteiden kanssa. Erityisen ongelmallisena nähdään alueen kaavallisen ja toiminnallisen jatkumon katkeaminen osana Keskuspuiston historiaa ja myös vihervyöhykkeen konkreettinen katkeaminen hankkeen mittavan rakentamisen myötä. Esillä olevan kaavamuutosalueen rakentamiselle osoitetun, voimassa olevassa asemakaavassakin puistoa olevan alueen kehittäminen on toivottavaa, mutta ennen kaikkea kaikille kaupunkilaisille avoimena vehreänä liikunta- ja virkistysalueena, osana Keskuspuistoa.

Sari Saresto

kulttuuriympäristöpäällikkö

Tiedoksi: Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan Ely-keskus

Postiosoite

Käyntiosoite

Puhelin

Faksi

Tilinumero

Y-tunnus

PL 4300

0201256-6

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmuseo/>